

ताल(लि)कट पु० देशभेदे स च देशः वृ० स० १४ अ०
कुर्मविभागे दक्षिणस्यामुक्तः । अथ दक्षिणेनेत्युपक्रमे “का-
लाजिनसौरिकीर्णताल(लि)कटाः” ।

तालकन्द न० तालस्यैव कन्दमस्य । तालमूल्याम् “कसेरु
कोविदारश्च तालकन्दं तथामिषम्” प्रा० त० वायुपु० ।
“तालकन्दं तालमूलीति प्रसिद्धम्” रघु० ।

तालकाभ पु० तालकस्येवाभा यस्य । ?हरितवर्णे हेम०
२तद्वति त्रि० ।

तालकी स्त्री तालकस्येयम् अण् ङीप् । तालजमद्यभेदे(ताङ्गी)
तालकेतु पु० तालस्तालचिह्नितः केतुरस्य । भीष्मे । “तासां
प्रसूततो भीष्मस्तालकेतुर्व्यरोचत” भा० उ० १४८ अ० ।

तालक्षीर पु० तालजातं क्षीरमिव शुभ्रत्वात् । (तालेर चिनि)
शर्कराभेदे राजनि० । स्वार्थे क । तालक्षीरक । तत्पार्थे ।

तालगर्भ पु० इत० । (तालेर मेति) तालमज्जनि । “अथ
पित्तसृग्नाश्वस्तदुग्धैः करिहस्तच्छिद्ये सतालगर्भैः” ह०
स० ५० अ० ।

तालङ्ग पु० ताङ्गङ्ग+ङल लः । ताङ्गङ्गे भूषणे शब्दार्थवि० ।

तालचर पु० ?देशभेदे २तद्देशवासिषु २तद्देशेषु व० व० ।
अस्त्रास्तालचराद्यैव चुचुपा रेणुपास्तथा” भा०
उ० १२६ अ० ।

तालजङ्घ पु० ताल इव जङ्घा यत् । ?देशभेदे २तद्देशवासिषु
२तद्देशेषु च व० व० । “स हैहयान् सस्रत्वाद्य तालजङ्घांश्च
भारत !” भा० व० १०६ अ० । “हैहयानासुदावर्त्तौ
नीपानां जनमेजय ! । वस्तुस्तालजङ्घानां क्रधाना-
सुदतो वतुः” भा० उ० ७१ अ० । “तालजङ्घं महा-
क्षत्रमौर्वैश्वेकेन नाशितम्” भा० अतु० १५२ अ० । ४यह-
भेदे “निर्मासास्तालजङ्घाश्च व्यादितास्याः भयङ्कराः”
इत्युपक्रमे “एते यहाश्च सततं रजन्तु मम सर्वतः”
हरिवं० १६८ अ० । “कण्ठघृण्यीवाजङ्घुश्च” पा० अस्या-
द्युदात्तता । [तालप्रलम्बे शब्दार्थवि० ।

तालजटा स्त्री तालस्य जटेय । तालवृक्षस्य जटाकारे पदार्थे

तालध्वज पु० तालः ध्वजोऽस्य । बलदेवे “सरस्वत्या-

स्मृते जातं नगं तालध्वजो बली” भा० श० १८ अ० ।

“नातिदूरं ततो गत्वा नगं तालध्वजो बली” १५ अ० ।

“अस्ति तालध्वजा नाम नगरी त्विदशोपमेति” पद्मपु०

क्रियायोगसारीकौ २पुरीभेदे स्त्री ।

तालनवमी स्त्री तालोपहारा नवमी शा० त० । भाद्र-

शुक्लनवम्यां “मासि भाद्रपदे या स्वाक्षपमी वस्तुतेतरा ।

तस्यां संपूज्य वै दुर्गामश्वमेधफलं लभेत्” । संवत्सरकौ०

धृतगच्छपुराणवचनम् इयमेव तालनवमी ख्याता

तालपत्र न० तालस्य पत्रमिव । ?कर्णभूषणभेदे ताङ्गङ्गे ।

अमरः । इत० । २तालस्य पत्रे च । “कश्चित् विधवेय

उन्मत्ततालपत्रया” काद० ।

तालपत्रिका स्त्री तालस्य पत्रमिव पत्रमस्याः ङीप् संज्ञायां

कन् ह्रस्वः । तालमूनीदृष्टे राजनि० ।

तालपत्री स्त्री तालस्य पत्रमिव पत्रमस्याः ङीप् । मूषिकपण्यार्थम्

राजनि० । “अपामार्गोऽश्वगन्धा च तालपत्री सुवर्चला” सुश्रु०

तालपर्ण न० स्त्री० ताल इव खड्गमुष्टिरिव पर्यभस्य ।

?सुरानामद्रव्ये शब्दच० स्त्रीत्वपक्षे पाककर्त्तृति ङीप् ।

या च २मधुरिकायां जटाधरः ।

तालपुष्पक न० तालः खड्गमुष्टिरिव पुष्पमस्य कप् । ?प्रपौ-

ण्डरीके शब्दर० । इत० । २तालवृक्षकुसुमे च ।

तालप्रलम्ब न० ताले दृष्टे प्रलम्बते प्र+लम्ब-लृच् । ताल-

वृक्षस्य जटायाम् राजनि० । तथा “तालप्रलम्बश्च भङ्ग-

क्षतश्चापहम” राजनि० । [बलदेवे त्रिका० ।

तालभृत् पु० तालं ध्वजरूपेण विभर्त्ति भृ-किप् इत० ।

तालमहल पु० तालस्य तालार्थं महल इव । ?वाद्यभेदे हारा०

तालमूली स्त्री० तालस्य मूलमिव मूलमस्याः ङीप् । सुषल्याम् ।

स्वार्थे क । तालमूलिका २दोषकन्द्यायायाम् ।

सुषल्याम् । “तालमूली तु विद्वद्भिर्गृहीतीति निगद्यते ।

सुषली मधुरा वृष्या वीर्योष्णा दृढवीर्यं गुरुः । तिक्ष्णा

रसायनी हृन्नि गुदजान्यनिष्ठं तथा” “क्रौञ्चोद्वाराभभा-

स्वीनि शब्दज्ञातालमूलिका । अजमोदा कदम्बस्य

मूलं नागरमेव च” सुश्रु० ।

तालयन्त्र न० सुश्रुतोक्ते शल्योद्धारणार्थं यन्त्रभेदे ।

“तालयन्त्रे द्वादशाङ्गुले मत्स्यतालपदेकतालहितालके

कर्षमासानाङ्गीगल्यानामाहरणार्थम्” सुश्रु० ।

तालरेचनक पु० तावेन रेचयति चु० रिच-ल्यु स्वार्थे क ।

नटे शब्दर० । तालवेचनकेति तत्र पाठान्तरम् तत्पार्थे ।

ताललक्षण पु० तालो लक्षणं ध्वजोऽस्य । बलराभे हे०च०

तालवन न० इत० । वृन्दावनस्ये तालप्रचुरे वनभेदे “गो-

वर्द्धनस्योत्तरतो यमुनातीरपार्श्वतम् । दृढशक्ति ततो

वीरी रस्यं तालवन महत्” हरिवं० ७० अ० । २तालानां

वने च । “सुण्डतालवनानीव स चकार रथव्रजान्”

भा० भी० ११७ अ० ।

तालवृन्त न० ताले करतले इत्यं वस्त्रमस्य, तालस्यैव इत्यं